

Sosionomiopiskelijoiden toiveita ja kokemuksia harjoitteluohjauksesta

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Sosionomi (AMK)

Syksy 2024

Meri Mustikkamaa

Sosionomi (AMK)

Tekijä Meri Mustikkamaa

Työn nimi Sosionomiopiskelijoiden toiveita ja kokemuksia harjoitteluohjauksesta

Ohjaaja Mari Korhonen

Tiivistelmä

Vuosi 2024

Tutkimuksellisen opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millaisia toiveita sosionomiopiskelijoilla on harjoittelupaikassa saadusta harjoitteluohjauksesta ja millaiset harjoitteluohjaukseen liittyvät tekijät ovat vaikuttaneet harjoittelukokemuksiin. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada tietoa sosionomiopiskelijoiden omakohtaisista toiveista ja kokemuksista, joiden pohjalta voidaan kehittää harjoitteluohjausta. Opinnäytetyön tilaajana toimi Hämeen ammattikorkeakoulu.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena kyselytutkimuksena. Tutkimusaineisto kerättiin sähköistä Webropol-kyselysivustoa käyttäen. Kyselyyn vastasi kymmenen sosionomiopiskelijaa Hämeen ammattikorkeakoulusta. Aineiston analyysi toteutettiin aineistolähtöisenä sisällönanalyysinä. Tietoperusta pohjautui sosionomikoulutuksen harjoitteluun ja kompetensseihin, ohjauksen teoriaan sekä hyvän ohjauksen piirteisiin.

Opinnäytetyön tuloksista ilmeni, että sosionomiopiskelijoiden toiveet harjoitteluohjauksesta käsittelivät eniten ohjauksen toteutukseen, perehdytykseen, työyhteisöön sekä vuorovaikutukseen liittyviä tekijöitä. Nämä asiat olivat vaikuttaneet eniten niin positiivisten kuin negatiivistenkin harjoittelukokemusten syntyyn. Muita esille nousseita teemoja olivat opiskelijan rooli, vastuu sekä ohjaajan valmiudet ohjaamiseen. Johtopäätöksenä voitiin todeta, että ohjauksen toteutukseen, perehdytykseen, työyhteisöön sekä vuorovaikutukseen liittyvät tekijät ovat sosionomiopiskelijoille merkityksellisimpiä tekijöitä harjoitteluissa.

Avainsanat Harjoittelu, ohjaus, opiskelijan osallisuus, sosionomikoulutus

Sivut 29 sivua ja liitteitä 3 sivua

Degree Programme in Social Services

Author Meri Mustikkamaa

Subject Social Services Students' Wishes and Experiences with Work Placement
Guidance

Supervisors Mari Korhonen

Abstract

Year 2024

The purpose of this research-based thesis was to explore the wishes and experiences that social services students have regarding the work placement guidance they receive during their internships. The aim of the thesis was to gather information about the personal wishes and experiences of social services students. This information could be used to improve work placement guidance during internships. The thesis was commissioned by Häme University of Applied Sciences.

The study was conducted as a qualitative survey. The research data was collected using the Webropol online survey platform. Ten social services students from Häme University of Applied Sciences participated in the survey. The data were analysed using data-driven content analysis. The theoretical framework included work placement and competencies in the degree programme in social services, guidance theory and the characteristics of effective guidance.

The results of the thesis indicated that the wishes of social services students regarding work placement guidance primarily concerned factors related to the implementation of guidance, orientation, the work community, and interaction. These factors had also been the most influential in shaping both positive and negative work placement experiences. Other themes that emerged included the student's role, responsibility, and the supervisor's readiness to provide guidance. As a conclusion, it can be stated that factors related to implementation of guidance, orientation, the work community, and interaction are the most significant for social services students during their internships.

Keywords Guidance, social services studies, student participation, work placement

Pages 29 pages and appendices 3 pages

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Tietoperusta ja aiemmat tutkimukset.....	6
2.1	Sosionomikoulutuksen harjoittelu ja kompetenssit	6
2.2	Ohjaus ja harjoitteluohjaaja.....	7
2.3	Hyvän ohjauksen piirteitä	8
2.4	Aiemmat tutkimukset.....	9
3	Opinnäytetyön toteutus	11
3.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset	11
3.2	Tutkimusmenetelmät.....	11
3.2.1	Aineistonhankinta	12
3.2.2	Aineistolähtöinen sisällönanalyysi.....	13
3.2.3	Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys	17
4	Tulosten esittely	19
4.1	Sosionomiopiskelijoiden toiveet harjoitteluohjauksesta	19
4.2	Harjoittelukokemuksiin positiivisesti vaikuttaneet tekijät	20
4.3	Harjoittelukokemuksiin negatiivisesti vaikuttaneet tekijät.....	22
5	Johtopäätökset.....	23
6	Pohdinta.....	25
	Lähteet	28

Kuvat ja taulukot

Kuva 1. Sosionomiopiskelijoiden toiveita harjoitteluohjauksesta. 15

Kuva 2. Sosionomiopiskelijoiden positiivisiin harjoittelukokemuksiin vaikuttaneita tekijöitä.
..... 16

Kuva 3. Sosionomiopiskelijoiden negatiivisiin harjoittelukokemuksiin vaikuttaneita tekijöitä.
..... 17

Liitteet

- Liite 1. Aineistohallintasuunnitelma
- Liite 2. Saatekirje ja Webropol-kysely

1 Johdanto

Oletko kuullut huhuja sosiaalialan haasteellisista työilmapiireistä tai harjoittelijoiden epäoikeudenmukaisesta kohtelusta? Huhupuheet ja hiljainen tieto ei ainakaan asioita edistä tai muuta, joten nyt on aika selvittää, millaisia kokemuksia sosionomiopiskelijoilla todellisuudessa on harjoitteluista. Tässä opinnäytetyössä tutkitaan sosionomiopiskelijoiden toiveita ja kokemuksia harjoittelupaikassa saadusta harjoitteluohjauksesta. Tavoitteena on tuoda sosionomiopiskelijoiden ääni kuuluviin.

Sosionomikoulutuksen opinnoista noin viidesosa koostuu harjoitteluista. Harjoittelut ovat olennainen osa sosionomikoulutusta. Niiden tavoitteena on erityisesti ammatillisen kasvun ja kehittymisen edistäminen, teorian liittäminen käytäntöön, ammatti-identiteetin vahvistaminen sekä ammatillinen verkostoituminen. Harjoitteluissa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus aitojen työtilanteiden ja haasteiden kohtaamiseen, joissa hän pääsee pohtimaan keinoja ja ratkaisuja niiden selvittämiseen. Tähän opiskelija tarvitsee tukea ja ohjausta. (Helminen, 2021, s. 23)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millaista ohjausta sosionomiopiskelijat itse toivovat harjoitteluiden aikana harjoittelupaikassaan. Lisäksi selvitettiin, millaisia kokemuksia sosionomiopiskelijoilla todellisuudessa on harjoittelupaikoissaan saadusta harjoitteluohjauksesta ja millaiset tekijät ovat vaikuttaneet näiden kokemusten muodostumiseen. Mielestäni on tärkeää kuulla opiskelijoiden mielipiteitä, sillä harjoitteluita järjestetään heitä ja heidän oppimistansa varten.

Opinnäytetyön tilaajana toimi Hämeen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyön tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää harjoitteluiden kehittämistyössä. Opinnäytetyön myötä tilaaja saa tietoa siitä, millaista ohjausta sosionomiopiskelijat harjoitteluissaan toivovat sekä sellaisista harjoitteluissa kohdatuista ohjauksellisista tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet harjoittelukokemukseen. Tutkimuksen pohjalta voidaan pohtia tarvetta esimerkiksi harjoittelun ohjaustyön oppaalle, jonka voisi antaa harjoittelupaikkaan ohjaajalle luettavaksi. Lisäksi harjoitteluohjaajina toimivat työntekijät sekä organisaatiot voivat poimia opinnäytetyöstä vinkkejä siitä, miten ohjausta kannattaa toteuttaa ja mitä kannattaa välttää, jotta kokemus säilyisi positiivisena kaikille osapuolille.

2 Tietoperusta ja aiemmat tutkimukset

Tässä luvussa kuvataan sosionomikoulutuksen harjoitteluja ja harjoitteluiden tavoitteita. Sosionomikoulutuksen harjoitteluiden tavoitteet ja koulutuksen sisältö perustuvat sosionomilta odotettavaan osaamiseen, joka on määritelty sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssien kautta. Luvussa avataan myös ohjauksen teoriaa ja sitä, mitä onnistunut ja hyvä harjoitteluohjaus vaatii toteutuakseen. Lisäksi tutustutaan aiempiin tutkimuksiin, joissa on tutkittu opiskelijoiden kokemuksia ja oppimista harjoitteluissa.

2.1 Sosionomikoulutuksen harjoittelu ja kompetenssit

Sosionomikoulutuksen opintopisteistä noin viidesosa koostuu harjoitteluista. Harjoittelulla tarkoitetaan opintojaksoa, jonka opiskelija suorittaa työelämäyhteistyössä. Harjoittelun avainpiirteitä sosionomikoulutuksessa ovat suunnitelmallisuus, tavoitteellisuus ja ohjauksellisuus. Yleisesti sosionomikoulutuksen harjoittelujaksojen tavoitteena on teoreettisen tiedon nivoutuminen käytännön työskentelyyn, ammatillisen kasvun ja kehittymisen tukeminen, ammatti-identiteetin vahvistaminen sekä ammatillisten verkostojen luominen. Yleisten tavoitteiden lisäksi jokaiselle harjoittelulle on määritelty omat tarkemmat osaamistavoitteet. Harjoitteluiden tavoitteet perustuvat sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetensseihin. (Helminen, 2021, ss. 3, 11, 23, 24)

Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kuusi kompetenssia kuvaavat sosionomin työelämässä tarvittavaa osaamista. Sosionomikoulutuksen sisältö järjestetään siten, että valmistuneella sosionomilla olisi koulutuksen myötä karttunut hyvä kompetenssien mukainen osaamisen pohja työelämään siirryttäessä. Ensimmäinen kompetenssi on sosiaalialan eettinen osaaminen. Tämä tarkoittaa, että sosionomin tulee esimerkiksi toimia ihmis- ja perusoikeuksien mukaisesti, ymmärtää kulttuurista moninaisuutta ja toimia sensitiivisesti vuorovaikutustilanteissa. Toinen kompetenssi käsittelee sosiaalialan asiakastyön osaamista. Tähän sisältyy esimerkiksi ammatillinen ja dialoginen toiminta vuorovaikutustilanteissa, asiakkaan osallisuuden ja voimavarojen tukeminen koko palveluprosessin ajan sekä asiakaslähtöinen dokumentointi tietoturvaa ja tietosuojavaatimuksia unohtamatta. Kolmas kompetenssi edellyttää sosionomilta sosiaalialan palvelujärjestelmäosaamista, kuten lainsäädännön tuntemista ja sen mukaista toimintaa, sosiaaliturvan toimintaperiaatteiden ymmärtämistä sekä kokonaisvaltaisen palveluohjauksen toteuttamista ja sen merkityksen ymmärtämistä. (SOAMK, 2023)

Neljäs sosionomin kompetenssi kuvaa kriittistä ja osallisuutta edistävää yhteiskuntaosaamista. Se sisältää esimerkiksi eriarvoisuutta tuottavien rakenteiden ja prosessien analysoimista, yhteiskunnallisten ilmiöiden merkitysten ja vaikutusten arviointia sekä julkishallinnollisen päätöksentekojärjestelmän toimintaperiaatteiden tuntemista ja niiden mukaista toimintaa asiakkaan etua ajaen. Viides kompetenssi odottaa sosionomilta tutkimuksellista kehittämis- ja innovaatio-osaamista, kuten ennakoivaa ongelmanratkaisua, asiakastyön kehittämistä tutkimus- ja kokemustietoa hyödyntäen sekä kehittämishankkeiden toteuttamista eri toimijoiden kanssa yhteistyössä. Kuudes eli viimeinen kompetenssi liittyy työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaamiseen. Tämä pitää sisällään esimerkiksi keskeisen työolainsäädännön tuntemisen, monialaisissa tiimeissä toimimisen sekä työn laadun ja tulosten arvioinnin. (SOAMK, 2023)

Vuonna 2021 tehtiin kartoitus sosionomikoulutuksen harjoitteluista. Kartoitus pohjautui kyselytutkimukseen, johon vastasi jokaisesta Suomen sosionomikoulutusta järjestävästä ammattikorkeakoulusta yksi työntekijä. Kartoituksen yksi tavoite oli selvittää, pitäisikö sosionomikoulutuksen harjoitteluille laatia oma valtakunnallinen laatusuositus. Kartoituksen tuloksista ilmeni, että ammattikorkeakouluilla on eriäviä näkemyksiä suosituksen laatimisen tarpeellisuudesta. Laatusuosituksen laatimisen nähtiin kuitenkin voivan vahvistaa ja tukea sosionomiopiskelijoiden mahdollisuuksia suorittaa harjoitteluita entistä monipuolisemmissa harjoittelupaikoissa tulevaisuudessa. Laatusuosituksen nähtiin myös voivan edistävää harjoitteluiden hyvien käytäntöjen kehittämistä niin suunnittelun, järjestämisen, ohjauksen kuin arvioinninkin osalta. (Helminen, 2021, ss. 9, 52, 58) Vuonna 2024 sosionomikoulutuksen ammattitaitoa edistävän harjoittelun laatusuositukset saatiin valmiiksi ja Sosiaalialan AMK-verkosto SOAMK hyväksyi ne huhtikuussa 2024 (SOAMK, 2024).

Hämeen ammattikorkeakoulussa harjoittelun voi suorittaa kotimaassa, ulkomailla tai omassa yrityksessä. Harjoittelun voi myös lukea hyväksi, mikäli opiskelijalla on riittävästi työkokemusta alalta. Harjoittelun voi suorittaa palkallisena työsuhteessa tai palkattomana harjoittelusopimuksella. Työsuhteessa suoritettussa harjoittelussa opiskelija on työntekijänä harjoittelupaikassa ja häntä sitoo työntekijät vastuut ja velvollisuudet. Harjoittelusopimuksella suoritettussa harjoittelussa opiskelijaa ei lasketa työntekijäksi. (HAMK, n.d.) Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi lastensuojelussa opiskelija ei voi kuljettaa autolla asiakkaita.

2.2 Ohjaus ja harjoitteluohjaaja

Ohjauksella tarkoitetaan yleisesti sellaista monipuolista toimintaa, jolla tuetaan oppimista, kehitystä ja ammatillista kasvua. Yleensä ohjaustilanteissa kokeneempi eli ohjaaja neuvoo

vähemmän kokenutta eli ohjattavaa. Ohjaus ei kuitenkaan tarkoita pelkästään neuvontaa ja tiedon jakamista, vaan se sisältää myös ongelmanratkaisua ja reflektointia. Reflektioivalla otteella toimiva ohjaaja ei anna suoria vastauksia tai valmiita ratkaisuja ohjattavalleen, vaan auttaa ja tukee ohjattavaa löytämään ja oivaltamaan ratkaisun itse. (Ström & Björk-Åman, 2022)

Ohjaus vaatii toteutuakseen kohtaamista ja vuorovaikutusta, jossa osapuolet voivat tuoda esiin omia näkemyksiään sekä kuulla toisen ajatuksia. Ohjausta voidaan tarkastella vuorovaikutuksena tai kohtaamistyyppinä sen sijaan, että ohjauksessa olisi aina kyse avun hakemisesta johonkin ongelmaan. Harjoitteluohjaus voidaan nähdä kohtaamisena, sillä harvoin opiskelijalla on valmista kysymystä tai ongelmaa, johon hän hakee vastausta harjoittelun myötä. (Vehviläinen, 2021, ss. 12, 231)

Hämeen ammattikorkeakoulun toimintaohjeen mukaisesti harjoittelun ajaksi opiskelijalle nimetään harjoitteluohjaaja sekä harjoittelupaikasta että oppilaitoksesta. Nimetty harjoitteluohjaaja vastaa muun muassa harjoittelun arvioinnista sekä pääasiassa opiskelijan ohjaamisesta harjoittelun aikana. Harjoittelussa tapahtuvan ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijan oppimista, osaamista, ammatillista kasvua ja asiantuntijuuden kehittymistä. (HAMK, 2024, s. 5) Tässä opinnäytetyössä harjoitteluohjauksella tarkoitetaan juuri työntekijän toimesta tapahtuvaa opiskelijan ohjausta harjoittelupaikassa.

2.3 Hyvän ohjauksen piirteitä

Onnistunut harjoitteluohjaus tukee opiskelijan oppimista harjoittelussa. Ohjaajan tulisi harjoittelun alussa keskustella opiskelijan kanssa hänen omista tavoitteistaan, toiveistaan sekä ohjauksen tarpeesta, jotta harjoittelu palvelisi mahdollisimman hyvin opiskelijan yksilöllistä oppimista. Palkattomassa harjoittelussa ohjaajan ja koko työyhteisön tulee tiedostaa, että opiskelija ei ole työntekijä, mutta hän on silti työyhteisön jäsen ja häntä tulee kohdella tasavertaisesti. Opiskelijan auttaminen, ohjaaminen, neuvominen ja tukeminen ei ole pelkästään nimetyn ohjaajan vastuulla, vaan se on koko työyhteisön tehtävä. Lisäksi työntekijöiden ja etenkin ohjaajan tulisi antaa opiskelijalle säännöllisesti palautetta koko harjoittelujakson ajan. (Hyvinvointiala HALI ry ym., 2020)

Harjoitteluohjaajan tehtäviin kuuluu myös työsuojeluohjeiden sekä työn mahdollisten riskien kertominen opiskelijalle. Harjoittelun aikana opiskelijalle tulisi antaa vastuuta pienin askelin. Vastuun antamisesta huolimatta opiskelijaa ei tule jättää yksin, vaan nimetyn harjoitteluohjaajan tai jonkun muun työyhteisön jäsenen tulee olla koko ajan saatavilla.

Opiskelijalle annettujen työtehtävien tulisi olla aitoja, monipuolisia ja niiden tulisi edistää harjoittelulle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Rakentavan palautteen antamisen lisäksi opiskelijan onnistumisia tulisi vahvistaa sekä kuunnella myös opiskelijan kysymyksiä, mielipiteitä ja kokemuksia. (DIAK, n.d.)

Myös ammattikorkeakouluissa työskentelevät henkilöt, kuten opettajat, ovat painottaneet harjoitteluohjaajan antaman palautteen merkitystä opiskelijalle. Palautteen anto on osa ohjausta. Ohjaajan antama rakentava palaute tukee opiskelijan oppimista, kehitystä ja ammatillista kasvua. Rakentava palaute koostuu positiivisista sekä kriittisistä näkökulmista, jolloin opiskelija saa vahvistusta onnistumisilleen ja vahvuuksilleen, mutta oppii tiedostamaan ja huomioimaan myös niitä asioita, jotka kaipaavat vielä kehittämistä. (Helminen, 2021, s. 47)

Hyvä opiskelijan ohjaus on dialogista. Sosiaalipedagogiikassa dialogi nähdään erityisenä vuorovaikutuksena, jossa osapuolet opettelevat suhtautumaan tai jo suhtautuvat toisiinsa tasa-arvoisina. Dialogissa ei tarvitse olla samaa mieltä muiden osapuolien kanssa, mutta osapuolia tulee kunnioittaa ja heidät tulee kohdata arvokkaina. (Nivala & Ryyänen, 2019, s. 112) Harjoitteluohjauksessa tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että ohjaaja ei vähättele opiskelijan osaamista, vaan ennemmin tukee oppimista ottamalla mukaan työtehtäviin ja jakamalla omaa osaamistaan

Oppimisen kannalta opiskelijan osallisuuden toteutuminen on tärkeää harjoitteluympäristössä. Sosiaalipedagogiikan tavoitteena on mahdollistaa yksilön oman potentiaalin löytäminen ja sen kehittyminen eli tässä tapauksessa opiskelijan ammatillisen potentiaalin ja ammatillisen kasvun mahdollistaminen. Tällainen yksilön kasvu vaatii toteutuakseen myös yhteisöjä ja yhteisöllisyyttä, jotta tuleva ammattilainen osaa toimia työyhteisöissä. Osallisuus on toimintaa, joka tukee yksilön kasvua yhteisön jäsenenä. Osallisuus yksilön ja yhteisön välillä voi toteutua, jos yksilö kuuluu, tuntee kuuluvansa ja osallistuu yhteisössä. Oppiminen harjoitteluissa on hankalaa, mikäli opiskelija ei tunne kuuluvansa työyhteisöön, ei pääse osallistumaan työyhteisön toimintaan tai ei itse halua osallistua toimintaan. Osallisuus on tärkeää myös sen vuoksi, että se muodostaa perustan opiskelijan toimijuuden kehittymiselle eli tahdolle, kyvylle ja mahdollisuudelle tehdä itse valintoja työssään. (Nivala & Ryyänen, 2019, ss. 28, 95, 138)

2.4 Aiemmat tutkimukset

Teuvo ym. (2017) ovat tutkineet terveysalan opiskelijoiden kielteisiä kokemuksia harjoittelun aikana. Kyselytutkimuksen tulokset keskittyvät erilaisiin tekijöihin, jotka vaikuttivat

opiskelijoiden kielteisten kokemusten syntyyn. Tällaisia tekijöitä olivat työyksikön ilmapiiri, kuten pahan puhuminen muista työntekijöistä ja opiskelijoista sekä hoidon lähtökohdat, kuten asiakkaan kanssa käytettävä epäasiallinen vuorovaikutus. Muita esille nousseita tekijöitä olivat ohjaukselliset lähtökohdat, kuten puutteellinen perehdytys ja epäasiallinen suhtautuminen opiskelijan ohjaamiseen sekä ohjaussuhteen toimimattomuus, kuten opiskelijan tavoitteiden huomiotta jättäminen, opiskelijan juoksuttaminen tai epäluottamus opiskelijan taitoihin. Lisäksi kielteisten kokemusten syntyyn vaikutti oppilaitoksen toteuttaman opetuksen ja opettajan antaman tuen puute harjoittelun aikana, kuten liian lyhyt harjoittelujakso tai opettajan riittämätön tuki. (Teuvo ym., 2017, ss. 10–17)

Teuhon ym. tutkimus eroaa tämän opinnäytetyön tutkimuksesta osittain, mutta myös yhtäläisyyksiä löytyy. Opinnäytetyössäni tutkitaan opiskelijoiden kokemuksia harjoitteluohjauksesta. Opiskelijoiden ohjaamiseen sekä ohjaussuhteeseen liittyviä teemoja ilmeni myös Teuhon ym. tutkimuksessa. Vaikka Teuvo ym. selvittivät terveysalan opiskelijoiden kokemuksia, niin on hyvin mahdollista, että samankaltaisia vastauksia ilmenee tämän opinnäytetyön sosionomiopiskelijoiden vastauksissa. Teuhon ym. tutkimuksesta poiketen tämän opinnäytetyön tarkoituksena on nostaa esiin kielteisten kokemusten lisäksi myös opiskelijoiden toiveita sekä positiivisia kokemuksia.

Hyvärinen ym. (2019) puolestaan tutkivat hoitajien kokemuksia hoitoalan opiskelijoiden ohjaamisesta ja oppimisesta. Sairaanhoidajat eli harjoittelun ohjaajat nostavat tutkimuksessa esiin omia kokemuksiaan siitä, mitkä tekijät edistivät ja heikensivät opiskelijoiden oppimista harjoittelussa. Tutkimuksessa tulee ilmi, että opiskelijoiden oppimista edisti yksilön huomioonottava ohjaustyyli sekä se, että opiskelijat saivat harjoitella rauhassa oman tasonsa mukaisesti. Ohjaajien havaintojen mukaan heidän omat vahvuutensa, kuten hyvä ammattitaito, omakohtaisten kokemusten hyödyntäminen, halu ohjata opiskelijoita hyvin, koulutusjärjestelmän tunteminen sekä sitoutuneisuus edistivät opiskelijoiden oppimista. Käytännön järjestelyt, kuten opiskelijoille varatut omat tietokoneet ja tunnukset järjestelmiin loivat mahdollisimman aidon kokemuksen työskentelystä. Oppimista puolestaan heikensi opiskelijoiden vertailu toisiinsa ohjaajien toimesta, jolloin opiskelijoiden henkilökohtaiset tavoitteet oli vaikea huomioida. Myös liiallinen neuvominen heikensi oppimista, kun opiskelijat eivät päässeet etsimään tietoa ja oivaltamaan itse. Lisäksi oppilaitoksen ohjeet saattoivat olla ristiriitaisia, sillä ohjaajien mukaan opiskelijat olivat saaneet koululta sellaisen kuvan, että harjoittelussa saa toimia itsenäisesti ilman valvontaa. (Hyvärinen ym., 2019, ss. 15–26)

Hyvärisen ym. tutkimuksessa saatiin muitakin tuloksia, mutta tässä nostettiin tuloksista esiin vain opiskelijoiden oppimiseen vaikuttaneita tekijöitä. Muut tulokset liittyivät harjoitteluohjaajina toimivien sairaanhoitajien kokemuksiin omasta ohjaamisestaan, joten ne eivät suoranaisesti liity opinnäytetyöni aiheeseen. Vastaavia tutkimuksia ei ole tehty sosiaalialan harjoitteluista, joten tässä luvussa nostettiin tuloksista esiin sellaisia tekijöitä, joita voi kohdata myös sosiaalialan harjoitteluissa. Siinä missä aiempi tutkimus kertoo ohjaajien kokemuksia opiskelijoiden oppimiseen vaikuttaneista tekijöistä, tässä opinnäytetyössä harjoittelukokemukseen vaikuttaneita tekijöitä kysytään suoraan opiskelijoilta itseltään.

3 Opinnäytetyön toteutus

Kolmannessa luvussa määritellään tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset. Luvussa kerrotaan, miten opinnäytetyössä toteutetun laadullisen tutkimuksen kohderyhmä rajattiin, miten tutkimusaineisto kerättiin ja kuinka aineisto analysoitiin. Lisäksi luvussa pohditaan opinnäytetyön toteutusta eettisyyden ja kestävän kehityksen näkökulmasta.

3.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksellisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia sosionomiopiskelijoiden toiveita ja kokemuksia harjoittelupaikassa saadusta harjoitteluohjauksesta. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millainen harjoitteluohjaus on sosionomiopiskelijoiden mielestä hyvää ja toivottavaa. Toiveiden lisäksi tutkimuksessa selvitettiin sosionomiopiskelijoiden kokemuksia harjoitteluohjauksesta. Opinnäytetyön tavoitteena oli nostaa sosionomiopiskelijoiden ääni kuuluviin sekä tuoda ilmi sitä, millaista ohjausta harjoitteluihin toivotaan ja millaista ohjausta on todellisuudessa saatu niin hyvässä kuin pahassakin. Tutkimuskysymykset muotoiltiin toiveiden ja kokemusten näkökulmien kautta seuraavasti:

1. Millaista harjoitteluohjausta sosionomiopiskelijat toivovat harjoittelupaikassaan?
2. Millaiset harjoittelupaikassa annettuun ohjaukseen liittyvät tekijät ovat vaikuttaneet sosionomiopiskelijoiden harjoittelukokemuksiin?

3.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimus oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Vilkan (2021) mukaan laadullisen tutkimusmenetelmän tavoitteena on saada tietoa ihmisen omista ajatuksista, kokemuksista ja

asioista, joita hän pitää merkityksellisinä itselleen. Laadulliselle tutkimukselle on olennaista, että tutkimusaineisto antaa mahdollisuuden tutustua ja ymmärtää tutkittavaa asiaa tai ilmiötä syvällisemmin. Laadullisen tutkimuksen tutkimusaineistossa keskeistä on siis aineiston laatu eikä sen määrä tai yleistettävyyt. (Vilkka, 2021, Tutkimusaineiston määrä: koolla ei ole väliä -luku, toinen kappale) Tämän opinnäytetyön tutkimus toteutettiin laadullisena, sillä opinnäytetyössä haluttiin selvittää sosionomiopiskelijoiden henkilökohtaisia toiveita ja kokemuksia. Sosionomiopiskelijoiden henkilökohtaiset toiveet ja kokemukset heijastavat niitä asioita, joita he pitävät itselleen merkityksellisinä saamassaan harjoitteluohjauksessa. Lisäksi tutkittavasta aiheesta haluttiin syvällisempää käsitystä aiheesta sen sijaan, että olisi etsitty määrällisesti yleistettävää tietoa.

Tutkimuksen kohderyhmänä oli Hämeen ammattikorkeakoulussa päivätoteutuksena opiskelevat sosionomiopiskelijat. Kohderyhmä oli rajattu toisen vuoden sosionomiopiskelijoihin, jotka olivat suorittaneet vähintään kaksi harjoittelua ohjattuna harjoitteluna. Rajaukseen päädyttiin siitä syystä, että heillä oli jo kertynyt kokemusta sekä lyhyestä että pitkästä harjoittelusta. Kyselyn toteuttamishetkellä he olivat juuri suorittaneet ensimmäisen pitkän harjoittelunsa, jolloin ohjaukokemukset olivat tuoreessa muistissa. Tässä opinnäytetyössä tutkittiin palkattomaan eli harjoittelusopimuksella suoritettuun harjoitteluun liittyviä kokemuksia. Työsuhteessa suoritettua palkallista harjoittelua opiskelijalla on työntekijän vastuut, jolloin harjoitteluohjaus voi olla vähäisempää ja luonteeltaan erilaista. (Ks. HAMK, 2024, s. 4)

3.2.1 Aineistonhankinta

Tutkimusaineisto kerättiin kyselyn avulla. Kyselyllä tarkoitetaan aineistonhankintamenetelmää, jossa tietyt valitut ihmiset vastaavat samoihin kysymyksiin. Kyselytutkimuksessa vastaaminen tapahtuu kirjallisesti, jolloin vastaaja lukee itse esitetyt kysymykset ja vastaa niihin. Internetkyselyn yksi haaste on vastaajan anonymiteetin turvaaminen, sillä esimerkiksi sähköpostitse jaetussa kyselyssä jo vastaajan sähköpostiosoite voi paljastaa vastaajan henkilöllisyyden. (Vilkka, 2021, Tutkimusaineiston keräämisen tavat -luku)

Vastaajien anonymiteettia turvattiin siten, että tutkimuksen tekijä ei ollut suorassa yhteydessä vastaajiin, vaan kyselyyn pääsi vastaamaan linkin ja QR-koodin kautta. Linkki ja QR-koodi liitettiin PowerPoint-diaan, jonka harjoittelua ohjaavat opettajat näyttivät vastaajille. Näin ollen tutkimuksen tekijällä ei ollut mahdollisuutta tunnistaa vastaajia. Yksi kyselytutkimuksen etu

onkin se, että tutkimuksen voi toteuttaa anonyymisti eli nimettömästi (Vilka, 2021, Tutkimusaineiston keräämisen tavat -luku, kolmas kappale).

Aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui kysely, sillä tutkimuksessa selvitettiin vastaajien henkilökohtaisia toiveita ja kokemuksia. Kyselytutkimus pystyttiin toteuttamaan anonyymisti eli nimettömästi, millä pyrittiin laskemaan vastaajien kynnystä rehellisten toiveiden ja kokemusten kertomiseen. Lisäksi kyselytutkimus on vastaajille helppo ja nopea tapa osallistua tutkimukseen matalalla kynnyksellä. Esimerkiksi haastattelututkimus olisi vaatinut enemmän järjestelyjä, kuten aikataulutusta siten, että tutkimuksen tekijälle sekä vastaajille olisi löydetty yhteinen sopiva aika haastattelun toteuttamiseen.

Kysely toteutettiin sähköisenä hyödyntäen Webropol-kyselysivustoa. Webropol-kysely on helppokäyttöinen ja visuaalisesti selkeä. Kyselyssä oli kolme kysymystä, joista ensimmäisessä selvitettiin sosionomiopiskelijoiden toiveita harjoitteluohjauksesta. Toisessa ja kolmannessa kysymyksessä selvitettiin sellaisia harjoitteluohjaukseen liittyviä tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet sosionomiopiskelijoiden harjoittelukokemuksiin positiivisesti ja negatiivisesti (Liite 2). Kyselyssä käytettiin avoimia vastauskenttiä, eli valmiita vastausvaihtoehtoja ei ollut. Avoimien vastauskenttien myötä mahdollistettiin kuvailevammat vastaukset. Avoimet vastauskentät antoivat mahdollisuuden sellaisille vastauksille, joita kyselyn laatija ei välttämättä olisi osannut ottaa huomioon vastausvaihtoehtoja luodessaan. Tällä valinnalla parannettiin myös vastausten todenmukaisuutta, kun vastaajat joutuivat itse pohtimaan heille merkityksellisiä toiveita ja kokemuksia eivätkä vastausvaihtoehdot ohjailleet vastaajaa.

Webropol-kyselyyn luotiin linkki, jonka kautta linkin saaneet pääsivät vastaamaan kyselyyn. Ennen linkin lähettämistä sen toimivuus varmistettiin kokeilemalla sitä älypuhelimella sekä tietokoneella. Kun linkki todettiin toimivaksi, se lisättiin PowerPoint-diaan yhdessä QR-koodin kanssa. Harjoittelua ohjaavat opettajat jakoivat PowerPoint-dian toisen vuoden sosionomiopiskelijoille harjoittelun reflektiotapaamisen yhteydessä. Kyselyyn asetettiin vastausraja, jolloin kysely sulkeutuisi automaattisesti, kun siihen on saatu haluttu määrä vastauksia. Tavoitteena oli saada kyselyyn 15 vastausta. Kysely oli avoinna kaksi viikkoa ja siihen saatiin 10 vastausta. Tutkimusaineisto kerättiin lokakuun 2024 aikana.

3.2.2 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

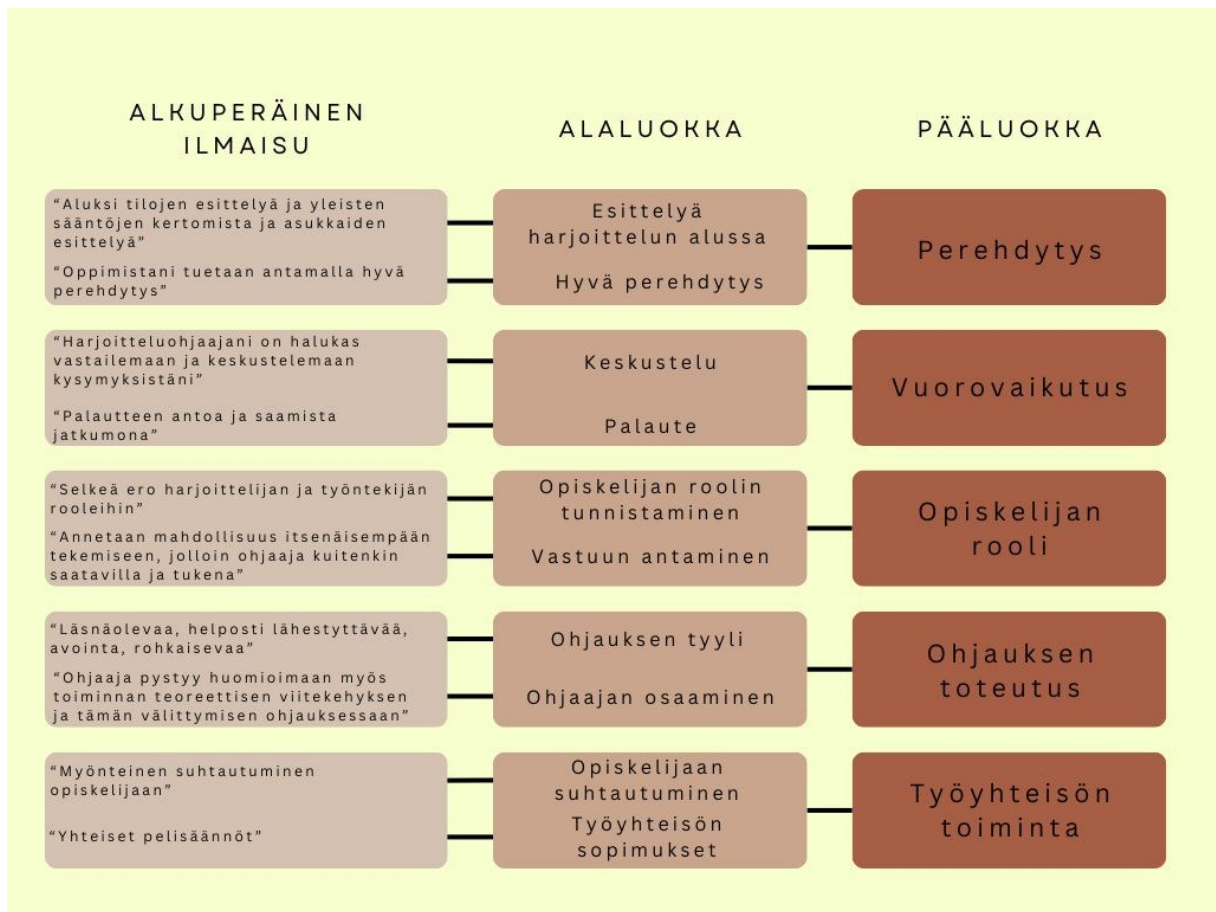
Tutkimusaineiston analyysi aloitettiin jakamalla aineisto kysymyskohtaisesti kolmeksi tekstikokonaisuudeksi. Tekstikokonaisuuksiin tutustuttiin tarkemmin ja ne käytiin läpi useaan

kertaan, jotta kokonaiskuva oli helpompi hahmottaa. Tämän jälkeen aineistoa lähdettiin analysoimaan aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Menetelmälle on tyypillistä, että aineistonkeruun jälkeen päätetään, millä tavalla aineistosta lähdetään etsimään haluttua tietoa ja mitä se haluttu tieto on (Vilkkä, 2021, Sisällönanalyysi -luku, toinen kappale).

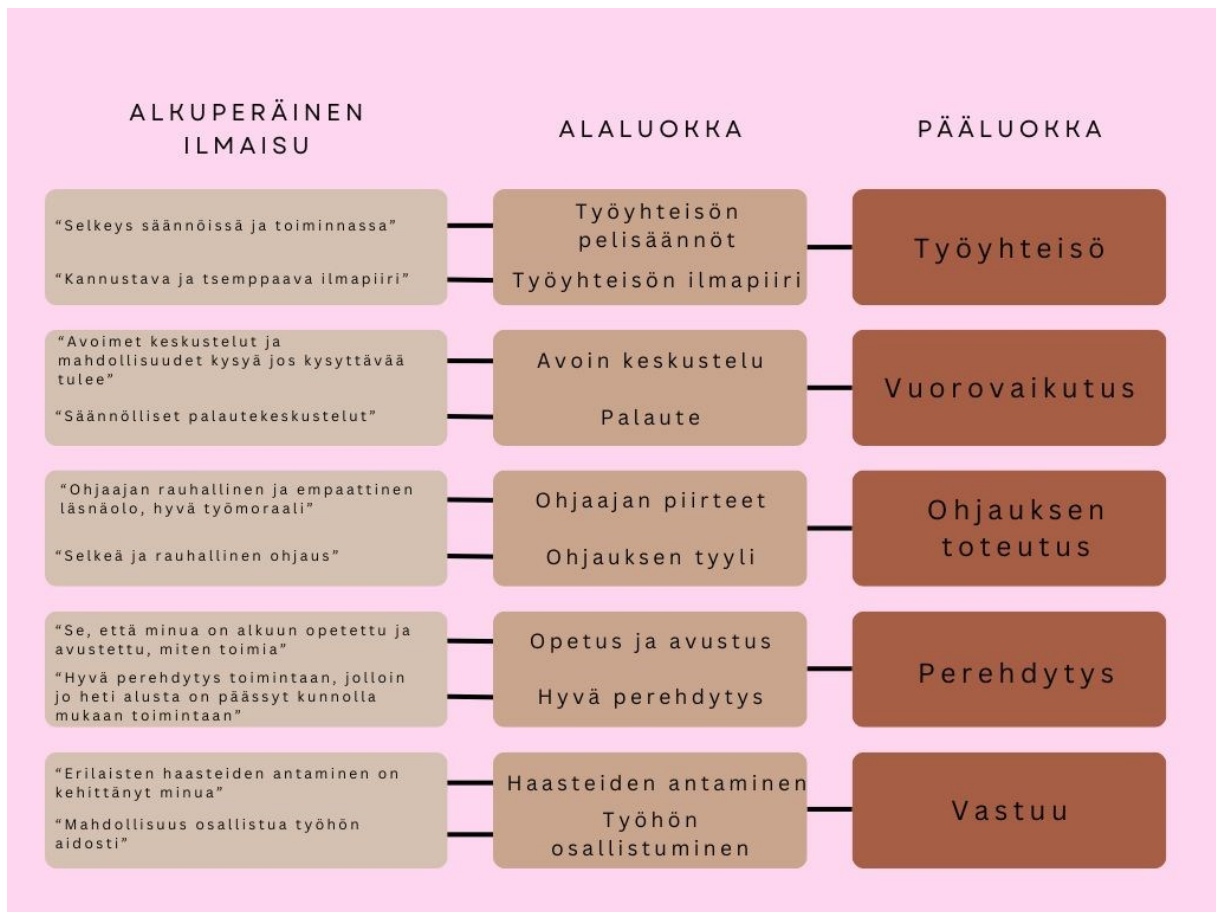
Tutkimusaineisto pelkistettiin eli siitä karsittiin pois sellainen sisältö, joka ei vastaa tai ole oleellista tutkimuskysymysten kannalta. Näin aineistosta saatiin helpommin luettava ja hallittava kokonaisuus. Pelkistämisen jälkeen aineistosta etsittiin värikoodaamalla samaa asiaa tai ilmiötä kuvaavia käsitteitä, jotka yhdistettiin ja ryhmiteltiin. Näistä ryhmistä muodostettiin alaluokat, joita yhdistelemällä muodostettiin pääluokat. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, Aineistolähtöinen sisällönanalyysi -luku)

Aineistosta muodostui kolme kokonaisuutta, jotka perustuivat tutkimuskysymyksiin. Sosionomiopiskelijoiden toiveet harjoitteluohjauksesta muodostivat yhden kokonaisuuden. Harjoittelukokemuksiin vaikuttaneet tekijät jaettiin kahteen eri kokonaisuuteen, eli positiivisesti vaikuttaneisiin tekijöihin ja negatiivisesti vaikuttaneisiin tekijöihin. Kaikkiin kokonaisuuksiin muodostui viisi pääluokkaa. Aineiston analyysin pohjalta tehtiin kaaviot, jotta kokonaisuuksien sisältö oli helpompi hahmottaa (Ks. Kuvat 1, 2 & 3, sivuilla 15–17).

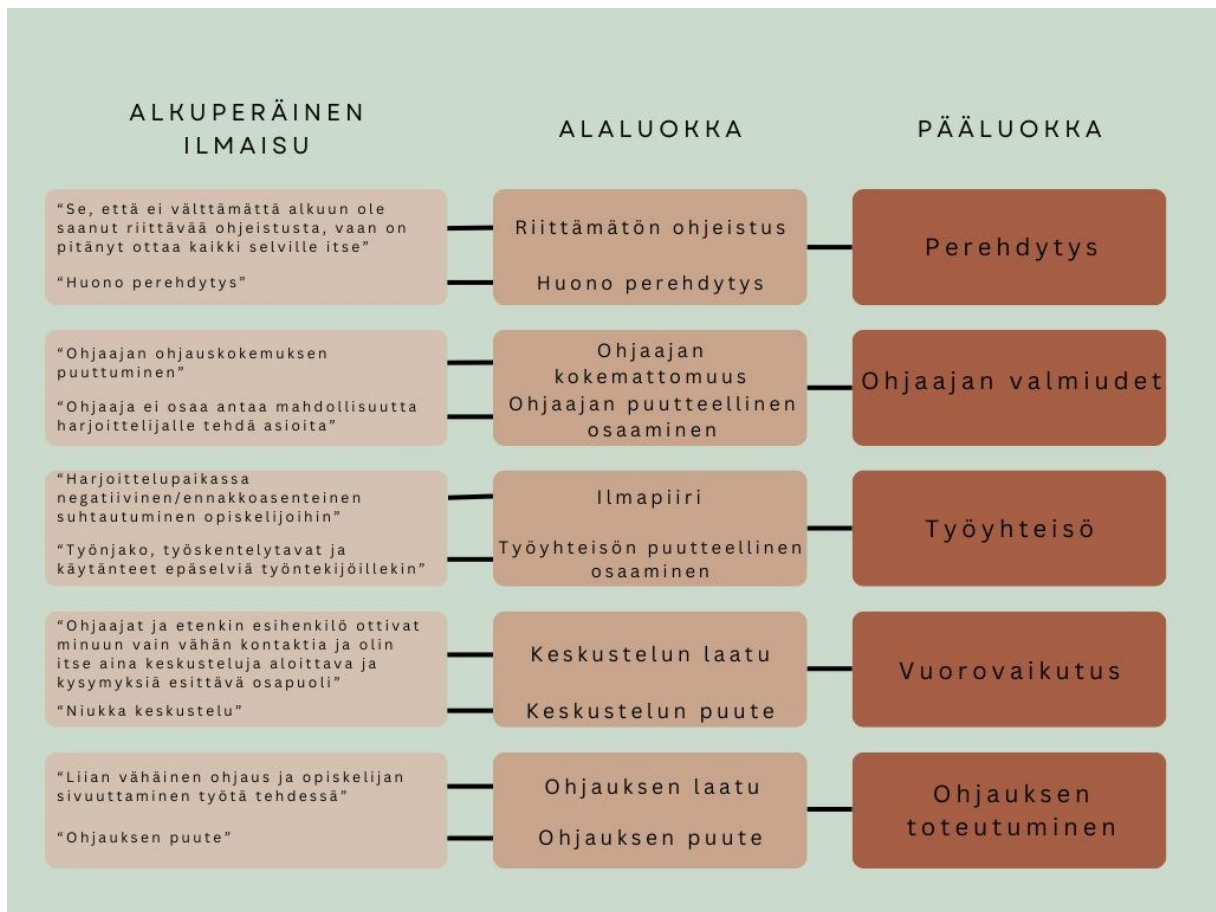
Kuva 1. Sosionomiopiskelijoiden toiveita harjoitteluohjauksesta.

Kuva 2. Sosionomiopiskelijoiden positiivisiin harjoittelukokemuksiin vaikuttaneita tekijöitä.

Kuva 3. Sosionomiopiskelijoiden negatiivisiin harjoittelukokemuksiin vaikuttaneita tekijöitä.

3.2.3 Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys

Opinnäytetyön tutkimuksessa noudatettiin tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimia ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisiä periaatteita. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että tutkimukseen vastaaville henkilöille ei aiheudu tutkimuksesta merkittäviä riskejä tai haittoja. Tutkimukseen vastaavilla henkilöillä on oikeus kieltäytyä osallistumasta ja osallistuminen on vapaaehtoista. Osallistuminen on myös mahdollista keskeyttää tai peruuttaa milloin tahansa. Lisäksi tutkimukseen osallistuvilla henkilöillä on oikeus saada tietoa tutkimuksen sisällöstä ja tavoitteista sekä henkilötietojen ja aineiston käsittelystä ja säilyttämisestä. (TENK, 2019, ss. 7–9) Kyselyyn tehtiin saatekirje, jossa kerrottiin edellä mainituista tutkimukseen osallistuvan henkilön oikeuksista.

Tutkimuksesta tehtiin aineistonhallintasuunnitelma (Liite 1) sekä tietosuojailmoitus, sillä vastaajat voivat olla epäsuorasti tunnistettavissa kerättävien tietojen perusteella. Vastaajista kerättiin tietoa heidän henkilökohtaisista toiveistansa ja kokemuksistansa.

Tietosuojailmoitukseen luotiin linkki ja QR-koodi, jotka liitettiin samaan PowerPoint-diaan kyselyn linkin ja QR-koodin kanssa. Harjoittelua ohjaavat opettajat välittivät PowerPoint-dian sosionomiopiskelijoille. Ennen varsinaisiin kysymyksiin vastaamista opiskelijoiden tuli vielä kyselyn alussa antaa suostumuksensa tutkimukseen osallistumiseen sekä henkilötietojen käsittelyyn. Vastaajien kynnystä henkilökohtaisten ja rehellisten toiveiden ja kokemusten kertomiseen pyrittiin laskemaan tekemällä kyselystä anonyymi. Tämän tutkimuksen kannalta ei ollut myöskään tarpeellista tietää vastaajien henkilöllisyyttä tai tunnistaa heitä vastauksistaan, joten kysely voitiin toteuttaa anonyyminä. Vastaajien anonymiteettiä turvattiin myös siten, että harjoittelua ohjaavat opettajat jakoivat linkin kyselyyn, jolloin tutkija ei ollut suoraan yhteydessä vastaajiin.

Kestävän kehityksen tavoitteena on turvata mahdollisuus hyvään elämiseen niin nykyisille kuin tulevillekin sukupolville (Ympäristöministeriö, 2023). Yksi kestävän kehityksen osa-alue on sosiaalinen kestävyys. Sosiaalisen kestävyuden avainkysymykset ovat tekijöitä, jotka mahdollistavat ihmisten hyvinvoinnin. Tällaisia avainkysymyksiä ovat muun muassa terveys, toimeentulo ja työ sekä vaikuttamismahdollisuudet. (Suomen kestävän kehityksen toimikunta, n.d.) Tämän opinnäytetyön myötä sosionomiopiskelijoille tarjottiin mahdollisuus vaikuttaa harjoitteluohjauksen kehittämiseen kertomalla omista toiveistaan ja kokemuksistaan harjoitteluohjaukseen liittyen. Harjoittelut ovat myös tärkeä osa sosionomikoulutusta ja joillekin ensikosketuksia oman alan työelämään. Laadukas harjoitteluohjaus ja opetus antavat hyvän pohjan työelämään, joka mahdollistaa toimeentulon. Laadukkaalla koulutuksella panostetaan myös kansalaisten terveyteen, sillä sosionomit voivat työskennellä esimerkiksi mielenterveyskuntoutujien parissa.

Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden näkökulmasta muun muassa laadukkaan ja tasa-arvoisen koulutuksen järjestäminen on haaste (Ympäristöministeriö, 2023). Tämän opinnäytetyön tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää sosionomikoulutukseen sisältyvien, ammattitaitoa edistävien harjoitteluiden kehittämisessä niin ammattikorkeakouluissa kuin työpaikoillakin. Yhteistyössä ammattikorkeakoulut ja organisaatiot voivat opastaa työntekijöitä hyvään harjoitteluohjaukseen. Ekologisen kestävyuden näkökulmasta opinnäytetyö on toteutettu täysin sähköisesti, jonka myötä on välttytty ylimääräiseltä paperin käytöltä ja luonnon kuormittamiselta. Tutkimus on varmasti toistettavissa tulevaisuudessa uudestaan.

4 Tulosten esittely

Opinnäytetyön tutkimuksen tulokset ovat jaettu kolmen kyselyssä esitetyn kysymyksen mukaisesti. Kysymykset käsittelivät harjoitteluohjaukseen liittyviä toiveita sekä harjoitteluohjaukseen liittyviä tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet harjoittelukokemukseen positiivisesti tai negatiivisesti.

4.1 Sosionomiopiskelijoiden toiveet harjoitteluohjauksesta

Ensimmäisessä kysymyksessä selvitettiin, millaista harjoitteluohjausta sosionomiopiskelijat toivovat harjoittelupaikassaan. Kyselyn vastausten mukaan sosionomiopiskelijat toivoivat eniten riittävää perehdytystä harjoitteluissa. Harjoitteluiden alussa toivottiin tilojen ja asiakkaiden esittelyä. Oli myös toivottua, että yleiset säännöt sekä turvallisuusasiat käydään hyvin läpi. Esittelyiden ja asioiden läpikäymisen lisäksi toivottiin yleisesti hyvää ja riittävää perehdytystä. Joissakin vastauksissa oli eritelty, mihin perehdytystä erityisesti kaivataan. Tällaisia asioita olivat muun muassa perehdytys harjoittelupaikan toimintaan ja tapoihin, asiakasryhmään, työn käytänteisiin sekä työtä ja käytänteitä määrittäviin asetuksiin.

Riittävä perehdytys harjoittelupaikan työhön, käytänteisiin ja niitä määrittäviin asetuksiin olisi tarpeen.

Harjoitteluohjaukseen liittyvistä toiveista nousi esiin toiveet dialogisesta vuorovaikutuksesta, keskustelusta ja palautteesta. Opiskelijat toivoivat avointa ja hyvähenkistä keskustelua. Harjoitteluohjaajan toivottiin olevan itsekkin halukas käymään keskustelua opiskelijan kanssa sekä kykeneväinen antamaan palautetta. Palautteen antoa ja saamista toivottiin jatkumona läpi harjoittelun. Vastauksista tuli ilmi, että myös rakentava palaute olisi toivottavaa, sillä sen myötä opiskelija voi kehittyä.

Harkan aikana toivoisin kehitykseen liittyvää palautetta, miten voisin kehittyä vielä.

Selkeää jakoa ja eroa toivottiin opiskelijan ja työntekijän rooleihin. Opiskelijat toivoivat, että harjoittelupaikoissa tunnistetaan opiskelijan rooli ja tiedostetaan, että harjoittelija ei ole sama asia kuin työntekijä. Tästä huolimatta kyselyn vastauksista nousi esiin se, että opiskelijat toivoivat myös vastuuta harjoitteluissaan. Vastuuta ja mahdollisuutta itsenäiseen tekemiseen toivottiin erityisesti monipuolisissa ja aidoissa työtilanteissa. Toisaalta opiskelijat myös

toivoivat ylipäättään mahdollisuutta päästä seuraamaan ja osallistumaan erilaisiin työtehtäviin ilman sen suurempaa vastuuta tai itsenäistä tekemistä.

Mahdollisuus osallistua ja nähdä erilaisia tilanteita siitä mitä työ on ja mitä kaikkea työhön kuuluu (niin nähtävää työtä että myös sitä ns. piilossa tapahtuvaa suunnittelu- ja paperityötä)

Ohjauksen toivottiin olevan jatkuvaa läpi harjoittelun. Vastauksista nousi esiin myös erilaisia asioita, jotka kuvailivat haluttua harjoitteluohjausta tai harjoitteluohjaajaa. Ohjauksen toivottiin olevan helposti lähestyttävää, avointa, rohkaisevaa, läsnä olevaa, rauhallista ja selkeää. Harjoitteluohjaajan toivottiin olevan itse kiinnostunut opiskelijan ohjaamisesta. Lisäksi ohjaajalta toivottiin valmiuksia ja kykyä palautteen antoon sekä opiskelijan osaamisen arvioimiseen. Ohjaajan toivottiin myös huomioivan toiminnan teoreettisen viitekehyksen sekä välittävän sitä ohjauksessaan.

Tärkeää olisi, että harjoitteluohjaaja olisi itse kiinnostunut ohjaamaan opiskelijaa.

Harjoitteluohjaajalta ja koko työyhteisöltä toivottiin myönteistä suhtautumista opiskelijaan. Lisäksi toivottiin, että työyhteisössä olisi yhteiset pelisäännöt ja selkeät ohjeet työskentelyyn ja työtilanteisiin, jotta opiskelijan ei tarvitse jäädä arvailemaan, kuinka toimia tai miksi toimitaan niin kuin toimitaan. Käytännön järjestelyiltä toivottiin, että ohjaaja toimii samassa työryhmässä opiskelijan kanssa. Tämä mahdollistaa palautteen annon sekä opiskelijan arvioinnin.

Opiskelijan kanssa toimiminen samassa työryhmässä olisi oleellista, jotta ohjaaja kykenee antamaan palautetta sekä arvioimaan opiskelijan osaamista.

4.2 Harjoittelukokemuksiin positiivisesti vaikuttaneet tekijät

Toisessa kysymyksessä kysyttiin, millaiset harjoitteluohjaukseen liittyvät tekijät ovat vaikuttaneet vastaajan harjoittelukokemukseen positiivisesti. Aineistosta nousivat esiin suurimpina tekijöinä työyhteisö ja ilmapiiri. Vastauksissa kerrottiin työyhteisön selkeiden sääntöjen ja selkeän toiminnan vaikuttaneen positiivisesti harjoittelukokemukseen. Myös työyhteisön ajatus siitä, että kaikki työntekijät voivat ohjata ja perehdyttää opiskelijaa koettiin positiiviseksi. Muita työyhteisöön liittyviä tekijöitä olivat hyvä työyhteisö ja ymmärrys työntekijöiden välillä. Ilmapiiristä ja opiskelijoihin suhtautumisesta nostettiin esiin yleisesti

myönteinen suhtautuminen opiskelijoihin, opiskelijan ottaminen osaksi tiimiä, opiskelijan työn arvostaminen sekä kannustava, tukeva ja tsemppaava ilmapiiri.

Työntekijät ovat ottaneet minut osaksi tiimiä, eikä minua ole pidetty vähempiarvoisena koska olen ”vasta” opiskelija.

Vuorovaikutuksen, keskustelun ja palautteen positiivinen vaikutus harjoittelukokemukseen ilmeni aineistosta. Vastauksissa mainittiin yleisesti avoimet keskustelut, avoin keskusteluyhteys, keskustelut työstä sekä mahdollisuus kysyä, jos on kysyttävää. Palautteen antaminen ja säännölliset palautekeskustelut nostettiin esiin. Lisäksi yhdessä vastauksessa kuvattiin, että reflektointi ja kyky vastaanottaa sekä kuunnella harjoittelijan ehdotuksia oli vaikuttanut positiivisesti harjoittelukokemukseen.

Palautteen antaminen ja kyky vastaanottaa/kuunnella myös harjoittelijan ehdotuksia.

Ohjaajan hyvät valmiudet ohjaamiseen vaikuttivat aineiston perusteella opiskelijoiden harjoittelukokemuksiin positiivisesti. Tällaisista valmiuksista nostettiin esiin ohjaajan ammattitaitoisuus sekä kokemus alasta ja työyksiköstä. Opiskelijoiden harjoittelukokemusta oli parantanut ohjaajan hyvä työmoraaali sekä se, että ohjaaja on ollut tietoinen ajankohtaisista työn käytänteistä. Harjoittelukokemuksiin oli vaikuttanut myös se, että ohjaaja on ollut aidosti kiinnostunut ohjaamaan opiskelijaa ja käymään keskusteluita tämän kanssa. Lisäksi ohjaajan rauhallinen ja empaattinen läsnäolo koettiin positiivisena tekijänä. Ohjauksen tyylistä kerrottiin, että opiskelijaa tukeva jatkuva ohjaus läpi harjoittelun on vaikuttanut positiivisesti harjoittelukokemukseen. Muita positiiviseksi koettuja ohjaustapoja olivat selkeä, rauhallinen ja monipuolinen ohjaus. Myös tukeva ja kannustava ohjaus mainittiin. Lisäksi positiivisena koettiin se, että opiskelijalle annettiin aikaa oppia, tutustua ja pohtia.

Ammattitaitoinen ohjaaja, joka ollut pidempään töissä yksikössä ja alalla. Ohjaaja perillä työn käytänteistä. Ohjaaja ollut kiinnostunut ohjaamaan ja käymään keskustelua työstä.

Perehdytys nostettiin esiin tutkimusaineistossa. Vastauksissa mainittiin, että positiiviseen harjoittelukokemukseen on vaikuttanut hyvä perehdytys, harjoittelun alussa opetus ja avustus toimintaan sekä monipuolisten työtapojen ja -tehtävien esittely. Perehdytyksen

koettiin olevan laadukkaampaa, kun työyhteisössä kaikki työntekijät osallistuivat opiskelijan perehdyttämiseen.

Hyvä perehdytys toimintaan, jolloin jo heti alusta on päässyt kunnolla mukaan toimintaan.

Ylipäättään se, että opiskelija on päässyt osallistumaan aitoihin työtilanteisiin, koettiin positiivisena asiana. Opiskelijat kokivat, että myös vastuun antaminen on vaikuttanut kokemuksiin positiivisesti. Erilaisten haasteiden antaminen sekä monipuolisiin työtapoihin ja -tehtäviin tutustuminen tekemällä vaikuttivat positiivisesti harjoittelukokemukseen.

Erilaisten haasteiden antaminen on kehittänyt minua.

4.3 Harjoittelukokemuksiin negatiivisesti vaikuttaneet tekijät

Kolmannessa kysymyksessä sosionomiopiskelijoilta kysyttiin, millaiset harjoitteluohjaukseen liittyvät tekijät ovat vaikuttaneet heidän harjoittelukokemuksiinsa negatiivisesti. Suurimpana tekijänä ilmenivät perehdytykseen liittyvät asiat. Perehdytyksen koettiin olleen suppeaa, epäselvää, huonoa tai riittämätöntä, mikä on vaikuttanut negatiivisesti harjoittelukokemuksiin. Vastauksissa kerrottiin, että käytänteet, työnjako ja työskentelytavat olivat epäselviä riittämättömän perehdytyksen vuoksi. Lisäksi yhdestä vastauksesta ilmeni, että opiskelijan on täytynyt ottaa kaikki selville itse.

Suppea perehdytys, jolloin on ollut epävarmempi lähteä työskentelemään. -- on itsekkin ollut vähän sekalainen olo siitä, mitä voi tehdä ja mitä ei.

Ohjaajan heikot valmiudet ohjaamiseen vaikuttivat negatiivisesti opiskelijoiden harjoittelukokemuksiin. Aineistossa nousi esiin, että ohjaajan puutteellinen ohjauskokemus tai ensimmäinen kerta ohjaustehtävässä ovat vaikuttaneet negatiivisesti opiskelijoiden kokemuksiin. Lisäksi vastauksissa kerrottiin, että ohjaaja ei ole osannut antaa opiskelijalle mahdollisuutta tehdä tai osallistua työtehtäviin. Negatiivisena koettiin myös se, että ohjaus ei ole ollut ohjaajalle luontevaa.

Ohjaaja ensimmäistä kertaa ohjaajana ja ohjaus ei ole hänelle ollut luontevaa.

Työyhteisön puutteellinen osaaminen ja ilmapiiri ovat vaikuttaneet myös opiskelijoiden kokemuksiin. Vastauksissa kerrottiin, että harjoittelupaikassa on ollut negatiivinen ja

ennakkoasenteinen suhtautuminen opiskelijoihin, mikä on vaikuttanut ilmapiiriin. Työnjako, työskentelytavat ja käytänteet ovat olleet epäselviä työntekijöillekin, jolloin ne ovat jääneet epäselviksi myös opiskelijalle. Lisäksi työyhteisön toiminta on koettu yleisestikin epäselväksi ja epävarmaksi. Harjoitteluohjaaja tai muut työntekijät eivät ole tienneet, mitä opiskelijan rooliin kuuluu ja kuinka se eroaa työntekijän roolista, mikä on vaikuttanut negatiivisesti harjoittelukokemuksiin.

En saanut palkkaa. Tein samaa työtä, kun muutkin.

Negatiivisena asiana koettiin myös keskustelun laatu tai sen puute. Vastauksissa kerrottiin, että opiskelija on joutunut aina itse aloittamaan keskustelut ja esittämään kysymykset. Työntekijät ja esihenkilö olivat ottaneet vain vähän kontaktia opiskelijaan, mikä on vaikuttanut negatiivisesti harjoittelukokemukseen. Keskustelu oli koettu niukaksi ja opiskelija oli joutunut itse selvittämään kaikki asiat. Vastauksissa nousi esiin myös se, että kemiat eivät olleet kohdanneet, jolloin keskustelu ja ohjaus on ollut hankalaa.

Ohjaajat ja etenkin esihenkilö ottivat minuun vain vähän kontaktia ja olin itse aina keskusteluja aloittava ja kysymyksiä esittävä osapuoli.

Yhtenä teemana nousi esiin ohjauksen puute. Ohjaus on ollut yleisesti puutteellista tai liian vähäistä. Myös henkilökohtainen tuki ja ohjaaminen on koettu vaillinaiseksi, mikä on vaikuttanut negatiivisesti harjoittelukokemuksiin. Vastauksissa kerrottiin, että opiskelijan ohjaamiseen ja kohtaamiseen ei ole ollut riittävästi aikaa. Joissakin vastauksissa on eritelty syitä riittämättömälle ohjaukselle, kuten kuormittava työtilanne tai heikot käytännön järjestelyt.

Ohjaajan kuormittava työtilanne, jossa aikaa opiskelijan ohjaamiseen ja kohtaamiseen ei ole riittävästi. Ohjaajan ja opiskelijan työskentely eri työtiimeissä, jolloin henkilökohtainen tuki ja ohjaus jää vaillinaiseksi.

5 Johtopäätökset

Opinnäytetyössä haluttiin selvittää, millaista harjoitteluohjausta sosionomiopiskelijat toivovat ja millaiset harjoitteluohjaukseen liittyvät tekijät ovat vaikuttaneet sosionomiopiskelijoiden harjoittelukokemuksiin. Kaikissa kyselyn kohdissa eli toiveissa, positiivisissa tekijöissä sekä negatiivisissa tekijöissä tuloksissa ilmeni perehdytykseen, vuorovaikutukseen, työyhteisön toimintaan sekä ohjauksen toteutukseen liittyviä asioita. Tästä voidaan päätellä, että

sosionomiopiskelijat kokevat nämä tekijät erityisen merkityksellisiksi harjoitteluohjauksessa. Näiden lisäksi tulokset kertovat toiveesta opiskelijan roolin tunnistamisesta, positiivisesti vaikuttaneissa tekijöissä vastuun antamisesta ja negatiivisesti vaikuttaneissa tekijöissä harjoitteluohjaajan heikoista valmiuksista ohjaamiseen.

Ohjaajan ja koko työyhteisön tulee tiedostaa, että opiskelija ei ole työntekijä, mutta hän on silti työyhteisön jäsen ja häntä tulee kohdella tasavertaisesti. Opiskelijan ohjaaminen on koko työyhteisön tehtävä. (Hyvinvointiala HALI ry ym., 2020) Opiskelijan roolin tunnistaminen, työyhteisöön mukaan ottaminen sekä ohjaaminen koko työyhteisön toimesta vaikuttivat opinnäytetyön tulosten perusteella opiskelijoiden positiivisten harjoittelukokemusten syntyyn. Vastaavanlainen kuvastuu tulosten mukaan myös toiveissa. Se, että opiskelijan roolia työyhteisössä ei ollut tunnistettu tai opiskelijaa ei ollut huomioitu riittävästi, oli vastaavasti vaikuttanut negatiivisten kokemusten syntyyn.

Ammattikorkeakouluissa työskentelevät henkilöt ovat painottaneet harjoitteluohjaajan antaman palautteen merkitystä opiskelijalle (Helminen, 2021, s. 47). Tätä myötäilee myös opinnäytetyön tutkimusaineisto. Palautteen merkitys nousi esiin toiveissa. Palautteen saamisen koettiin vaikuttavan myös positiivisten kokemusten syntyyn. Toisaalta negatiivisten kokemusten syntyyn vaikuttaneissa tekijöissä ei kertaakaan mainittu palautteen vähäisyyttä. Tämä voi kertoa siitä, että pääsääntöisesti sosionomiopiskelijat saavat riittävästi palautetta harjoitteluissaan.

Sosiaalipedagogiikassa dialogilla tarkoitetaan vuorovaikutusta, jossa osapuolet suhtautuvat toisiinsa tasa-arvoisina ja kunnioittavat toistensa näkemyksiä (Nivala & Ryyänen, 2019, s. 112). Vuorovaikutus mainittiin jokaisen kysymyksen vastauksissa kyselyaineistossa. Vuorovaikutuksen osapuolten välinen kunnioitus ja tasa-arvo näkyi vastauksissa siten, että positiivisiin harjoittelukokemuksiin oli vaikuttanut ohjaajan kyky vastaanottaa palautetta ja ehdotuksia opiskelijalta sen sijaan, että vain ohjaaja antaisi palautetta opiskelijalle. Avoin keskustelu ja osapuolten aito kiinnostunut ja halukkuus keskusteluun koettiin myös positiivisena ja toivottavana asiana. Vastaavasti negatiivisia tunteita aiheutti yleisesti keskustelun ja vuorovaikutuksen vähäisyys sekä kokemus siitä, että opiskelija on joutunut itse aloittamaan kaikki keskustelut eikä häneen ole otettu riittävästi kontaktia toisen osapuolen toimesta.

Tuloksissa ilmeni joitakin samoja asioita kuin aiemmassa tutkimuksessa terveystieteiden opiskelijoiden kielteisistä kokemuksista harjoittelun aikana. Työyksikön ilmapiiri, puutteellinen perehdytys sekä ohjaussuhteen toimimattomuus olivat eräitä tekijöitä, jotka nousivat esiin

aiemmassa tutkimuksessa (Teuvo ym., 2017, ss. 10–17). Nämä asiat ilmenevät myös tämän opinnäytetyön tuloksissa. Negatiivinen asenne opiskelijoita kohtaan sekä puutteellinen perehdytys vaikuttivat sosionomiopiskelijoiden negatiivisten harjoittelukokemusten syntyyn. Ohjaussuhteen toimimattomuus kuvastui aineistossa ilmaisuna, että ohjaajan ja opiskelijan kemia ei kohdanneet, minkä vuoksi ohjaaminen oli haasteellista.

Toinen tietoperustassa esitelty aiempi tutkimus käsitteli hoitajien kokemuksia hoitoalan opiskelijoiden ohjaamisesta ja oppimisesta. Harjoitteluiden ohjaajat kertoivat tutkimuksessa, että heidän kokemustensa mukaan opiskelijoiden oppimista tuki muun muassa ajan antaminen, ohjaajien hyvä ammattitaito, halu ohjata opiskelijoita hyvin sekä käytännön järjestelyt (Hyvärinen ym., 2019, ss. 15–26). Nämä tekijät mainittiin myös tämän opinnäytetyön aineistossa. Ajan antaminen opiskelijalle, ohjaajan hyvä ammattitaito sekä ajantasainen tieto työn käytänteistä olivat vaikuttaneet sosionomiopiskelijoiden positiivisen kokemuksen syntyyn. Ohjaajan aito kiinnostus opiskelijan ohjaamiseen nousi esiin harjoitteluohjaukseen liittyvissä toiveissa. Käytännön järjestelyiltä toivottiin, että ohjaaja työskentelisi opiskelijan kanssa samassa työryhmässä. Myös ohjaajan työskenteleminen eri työryhmässä oli mainittu negatiivisiin kokemuksiin vaikuttaneissa tekijöissä.

6 Pohdinta

Omat harjoittelukokemukseni ovat olleet pääsääntöisesti positiivisia. Opinnäytetyön aiheen valinta oli selkeää sen jälkeen, kun sain idean sosionomiopiskelijoiden toiveista ja kokemuksista harjoitteluohjaukseen liittyen. Inspiraatio aiheeseen tuli omassa harjoittelussani syntyneestä väärinkäsityksestä, kun eräs työntekijä oli luullut, että minusta oli opiskelijana puhuttu paha muiden työntekijöiden kesken. Kyseinen työntekijä oli nostanut asian esiin työryhmäkokouksessa ja puolustanut minua vaatien, että opiskelijoista pahan puhumisen tulee loppua. Tilanne oli loppujen lopuksi todellakin ollut vain väärinkäsitys, mutta oli hienoa opiskelijana huomata, että tällaiseen toimintaan puututaan ja myös opiskelijoita puolustetaan.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millaisia toiveita sosionomiopiskelijoilla on harjoitteluohjaukseen liittyen ja millaiset harjoitteluohjaukseen liittyvät tekijät ovat vaikuttaneet harjoittelukokemuksiin. Vaikka kyselyyn ei saatu tavoitteiden mukaista 15 vastausta, niin saaduissa vastauksissa oli jo paljon tärkeää tietoa opiskelijoiden näkemyksistä. Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena, jolloin vastausten laatu onkin yleistettävyyttä tärkeämpää.

Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen ja työelämälähtöinen, sillä harjoittelut ovat tärkeä osa sosionomikoulutusta. Opinnäytetyön tulosten myötä voidaan tunnistaa sekä toimivaksi havaittuja että vielä kehittämistä kaipaavia harjoitteluohjaukseen liittyviä tekijöitä. Myös opiskelijoita ohjaavat ammattilaiset voivat tarkastella ja kehittää omaa ohjaustyötään. Tulosten pohjalta ei tule kuitenkaan olettaa, että kaikki sosionomiopiskelijat toivovat juuri tällaista ohjausta, vaan mielestäni tärkeintä on kysyä ja keskustella opiskelijoiden kanssa yksilöllisesti heidän henkilökohtaisista toiveistaan.

Kyselyn suhteen olen tyytyväinen siihen, että suurimmassa osassa vastauksista oli mainittu useampia harjoitteluohjaukseen liittyviä tekijöitä. Uskon tähän vaikuttaneen sen, että kyselyyn oli lisätty esimerkkejä siitä, mitä kaikkea harjoitteluohjaus pitää sisällään. Tämä on osaltaan voinut johtaa siihen, että harjoitteluohjausta on pohdittu laajempaan toimintaan kuin vain perehdytyksenä sekä nimetyn harjoitteluohjaajan ja opiskelijan välisenä vuorovaikutuksena. Esimerkkien liiallista johdattelevaisuutta pyrittiin välttämään sillä, että niitä ei kirjoitettu jokaiseen kysymykseen erikseen.

Vaikka suurin osa vastauksista oli selkeitä ja suhteellisen monipuolisia, niin joissakin vastauksissa ilmeni kuitenkin vain yksi termi, kuten ”epävarmaa” ilman selitystä siitä, mikä harjoittelussa on ollut epävarmaa. Nämä vastaukset jätettiin ryhmittelemättä, sillä tutkimuksen tekijälle ei ilmennyt selkeästi se, mihin niillä viitattiin. Näillä vastauksilla on voitu viitata esimerkiksi ohjauksen toteutukseen, perehdytykseen, työyhteisön toimintaan, opiskelijan roolin tunnistamiseen tai opiskelijan omiin tunteisiin yleisesti harjoittelusta. Näiden vastausten ryhmittelemättä jättäminen paransi tutkimuksen luotettavuutta, kun tekijä ei luonut omia oletuksia vastauksista.

Opinnäytetyön myötä olen saanut paljon eväitä, jotka vien mukani työelämään. Opiskelijoiden harjoitteluohjaus on sellainen asia, jota haluaisin päästä myös itse tekemään tulevaisuudessa. Omien harjoittelukokemusteni lisäksi opinnäytetyö luo suuntaa sille, millainen ohjaaja itse haluaisin olla. Opinnäytetyö vahvisti ajatustani myös siitä, että jokaisen työyhteisön jäsenen toiminnalla ja suhtautumisella on merkittävä vaikutus opiskelijan harjoitteluun, vaikka ei itse toimitakaan nimettynä harjoitteluohjaajana.

Opinnäytetyön tulosten pohjalta huomataan, että harjoitteluohjauksessa on jo paljon hyviä ja toimivia käytäntöjä, mutta myös kehitystä kaipaavia asioita. Ratkaisuna voisi olla esimerkiksi jonkinlainen lyhyt koulutus, joka järjestettäisiin opiskelijoita ohjaaville työntekijöille. Toisaalta tällaisen koulutuksen vaatiminen voisi vähentää merkittävästi harjoittelupaikkojen tarjontaa, sillä kuormittavan työtilanteen myötä kaikilla ei ole mahdollisuutta osallistua koulutukseen.

Toimiva ratkaisu voisi olla esimerkiksi ammattikorkeakoulun laatima pieni opas, jonka opiskelija voisi harjoitteluun mennessään viedä ohjaajalle luettavaksi. Toinen vaihtoehto on, että opiskelijat tekisivät ennen harjoittelua esimerkiksi listan siitä, mitä he henkilökohtaisesti toivovat harjoittelulta ja ohjaukselta ja antaisivat sen harjoitteluohjaajalle. Mikäli tästä tulisi vakiintunut käytäntö harjoitteluihin, omien toiveiden kertominen voisi olla helpompaa myös niissä tilanteissa, joissa vuorovaikutus ja keskustelu on koettu haasteelliseksi ja niukaksi.

Tilaaajan palaute opinnäytetyöstä oli positiivista. Opinnäytetyö osallistuu ajankohtaiseen yhteiskunnalliseen ja koulutuspoliittiseen keskusteluun opiskelijoiden opiskelukokemuksista. Opinnäytetyössä tuodaan vahvasti esille opiskelijoiden ääni ja heidän kokemuksensa. Opinnäytetyön tulokset antavat Hämeen ammattikorkeakoulun sosionomikoulutukselle arvokasta tietoa opiskelijoiden toiveista ja kokemuksista harjoittelupaikassa saatuun harjoitteluohjaukseen liittyen. Tilaajana Hämeen ammattikorkeakoulu aikoo hyödyntää opinnäytetyön tuloksia ja kehittämissuhteita harjoitteluiden kehittämistyössä. Tilaaja oli erityisesti kiinnostunut oppaasta, jonka opiskelijat voisivat viedä mukanaan harjoitteluihin.

Lähteet

- DIAK. (n.d.). *Tietopankki harjoittelun ohjaajalle*. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
<https://www.diak.fi/kumppanille-ja-kehittajalle/tutkimus-kehittamis-ja-innovaatiopalvelut/harjoittelupaikat/tietoa-ja-ohjeita-harjoittelun-ohjaajalle/>
- HAMK. (2024). *Ammattikorkeakoulututkintoon kuuluva harjoittelu. Toimintaohje*. Hämeen ammattikorkeakoulu. https://www.hamk.fi/wp-content/uploads/2024/02/Harjoittelu_toimintaohje_2024.pdf
- HAMK. (n.d.). *Harjoittelu*. Hämeen ammattikorkeakoulu.
<https://www.hamk.fi/opiskelijalle/opintojen-suunnittelu/opintoihin-kuuluva-harjoittelu/>
- Helminen, J. (2021). *Harjoittelu ammattitaitoa edistämässä - Kartoitus ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta sosionomikoulutuksessa*. (Diak Puheenvuoro 37). Diakonia-ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-381-0>
- Hyvinvointiala HALI ry, Tehy ry, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry, Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry, Toimihenkilöliitto ERTO & Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty ry. (2020). *Onnistuneen ohjauksen periaatteet*.
<https://www.superliitto.fi/site/assets/files/4599/onnistuneen-ohjauksen-periaatteet-2020-lahihoitaja.pdf>
- Hyvärinen, N., Palonen, M. & Åstedt-Kurki, P. (2019). Ohjattu harjoittelu opiskelijamoduulissa: hoitajien kokemuksia hoitoalan opiskelijoiden ohjaamisesta ja oppimisesta. *Hoitotiede*, 31(1), 15–26.
- Kohonen, I., Kuula-Luumi, A. & Spoofo, S.-K. (toim.). (2019). *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa* (2. uud. p.). Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 3/2019.
https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf
- Koivisto, M., Ojala, K., Nisula, M., Niemelä, J. & Niinimäki, A. (2024). *Ammattitaitoa edistävään harjoittelun suositukset – työryhmän ehdotus*. Sosiaalialan AMK-verkosto SOAMK. <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2024/06/Ammattitaitoa-edistavan-harjoittelun-suositus-2024.pdf>
- Nivala, E. & Rynnänen, S. (2019). *Sosiaalipedagogiikka. Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa*. Gaudeamus.
- SOAMK. (2023). *Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit*. Sosiaalialan AMK-verkosto. <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/04/SOSIAALIALAN-AMMATTIKORKEAKOULUTUKSEN-KOMPETENSSIT-2023.pdf>

Suomen kestävän kehityksen toimikunta. (n.d.). *Mitä on kestävä kehitys?*

<https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys-ja-agenda2030>

Ström, K. & Björk-Åman, C. (2022). Näkökulmia ohjaukseen ja erityiseen tukeen. Teoksessa Kaitala, P. & Uusinoka, S. (toim.), *E erityisen hyvä tuki ja ohjaus. Oppijan oikeus, opettajan taito*. Hämeen ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-784-836-7>

Teuvo, S., Roto, H., Sulonen, T., Vikberg-Aaltonen, P. & Sankelo M. (2017). Terveystieteen opiskelijoiden kielteiset kokemukset harjoittelun aikana. *Tutkiva hoitotyö*, 15(1), 10–17.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.

Vehviläinen, S. (2001). *Ohjaus vuorovaikutuksena*. Gaudeamus.

Vilkka, H. (2021). *Tutki ja kehitä*. PS-kustannus.

Ympäristöministeriö. (2023). *Mitä on kestävä kehitys*. <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Liite 1. Aineistonhallintasuunnitelma

OPINNÄYTETYÖN AINEISTONHALLINTASUUNNITELMA

Opinnäytetyö: Sosionomiopiskelijoiden toiveita ja kokemuksia harjoitteluohjauksesta

Tekijä: Meri Mustikkamaa

1 Tutkimusaineiston tallennus ja säilytys

Opinnäytetyöprosessin aikana kerätty tutkimusaineisto tallennetaan tutkijan oman henkilökohtaisen tietokoneen työpöydälle ja aineisto varmuuskopioidaan tutkijan henkilökohtaiseen OneDriveen. Mikäli tutkimusaineisto sisältää luottamuksellisia tai arkaluonteisia tiedostoja, ne tallennetaan Wihissä sijaitsevalle luottamukselliselle alueelle. Tutkimusaineiston tuloksia tutkija säilyttää opinnäytetyön hyväksymisen jälkeen Hämeen ammattikorkeakoulun ohjeistuksen mukaisesti yhden vuoden, jonka jälkeen aineistot tuhoetaan Hämeen ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti. Tutkimusaineistoa käyttää ainoastaan tutkija.

2 Henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittely

Tutkimusaineisto kerätään Webropol-kyselyllä anonymisti. Tutkimuksessa kerätään vastaajan henkilökohtaisia toiveita ja kokemuksia harjoitteluohjauksesta. Muita tietoja vastaajista ei kerätä.

3 Opinnäytetyöaineiston omistajuus

Opinnäytetyön tutkimusaineiston omistajuus on ainoastaan tutkijalla. Tutkimusaineistoa ei jaeta muille osapuolille.

4 Opinnäytetyöaineiston jatkokäyttö työn valmistumisen jälkeen

Opinnäytetyöstä saatua aineistoa ei käytetä jatkossa. Kaikki tutkimuksessa saatu aineisto tallennetaan tutkijan henkilökohtaisen tietokoneen työpöydälle ja varmuuskopioidaan tutkijan henkilökohtaiseen OneDriveen, joihin salasana ja pääsy on ainoastaan tutkijalla. Aineisto hävitetään Hämeen ammattikorkeakoulun ohjeistuksen mukaisesti vuoden kuluttua opinnäytetyön hyväksymisestä.

Liite 2. Saatekirje ja Webropol-kysely

Hei!

Olen sosionomiopiskelija Hämeen ammattikorkeakoulusta ja teen tutkimuksellista opinnäytetyötä. Opinnäytetyöni tutkii sosionomiopiskelijoiden toiveita ja kokemuksia harjoittelupaikoissa saadusta harjoitteluohjauksesta. Opinnäytetyössä selvitetään sinun henkilökohtaisia toiveitasi ja kokemuksiasi harjoittelusopimuksella eli palkattomana suoritetuista harjoitteleista. Opinnäytetyön tilaajana toimii Hämeen ammattikorkeakoulu ja tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää Hämeen ammattikorkeakoulun kehittämistyössä.

Opinnäytetyön tutkimusaineisto kerätään tällä Webropol-kyselyllä. Vastaamalla tähän kyselyyn annat suostumuksesi vastaustesi käyttämiseen opinnäytetyön aineistona. Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja suostumuksen voi perua missä tahansa tutkimuksen vaiheessa. Kyselytutkimuksessa kerätään tietoa sinun henkilökohtaisista toiveistasi ja kokemuksistasi. Muita henkilö- tai tunnistetietoja ei kerätä. Vastaa kyselyyn anonyymisti eli nimettömästi ja vastauksia käsitellään luottamuksellisesti. Avoimissa vastauksissa mahdollisesti esiin tulevat tunnistetiedot anonymisoidaan aineistosta. Voit halutessasi tutustua myös liitteenä olevaan tietosuojailmoitukseen henkilötietojen käsittelystä.

Tutkimusaineisto kerätään ainoastaan tätä opinnäytetyötä varten. Aineisto hävitetään Hämeen ammattikorkeakoulun ohjeistuksen mukaisesti vuosi opinnäytetyön hyväksymisen jälkeen. Kysely sulkeutuu automaattisesti, kun siihen on tullut 15 vastausta. Valmis opinnäytetyö julkaistaan osoitteessa www.theseus.fi ja valmiissa opinnäytetyössä tulee näkymään, että aineisto on kerätty Hämeen ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoilta. Opinnäytetyön ohjaajana toimii Hämeen ammattikorkeakoulun sosiaalialan lehtori Mari Korhonen.

Kyselyssä on kolme avointa kysymystä ja vastaaminen vie aikaa noin 15 minuuttia. Toivon, että vastaat kyselyyn avoimesti ja rehellisesti omien toiveidesi ja kokemustesi pohjalta.

Sosionomiopiskelijoiden toiveita ja kokemuksia harjoittelupaikoissa saadusta ohjauksesta

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Harjoitteluohjauksella tarkoitetaan harjoittelupaikassasi saamaasi ohjausta nimetyn harjoitteluohjaajan sekä muiden työntekijöiden toimesta. Harjoitteluohjaukseen sisältyy esimerkiksi perehdytys, vuorovaikutustilanteet opiskelijan ja työntekijän välillä, opiskelijan ottaminen mukaan aitoihin työtilanteisiin, opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden huomiointi työtehtävissä sekä palautteen anto.

Voit kirjoittaa vastauskenttiin niin monta asiaa, kuin haluat. Voit käyttää vastaamisen tukena yllämainittuja esimerkkejä, mutta on toivottavaa, että pohdit myös itsellesi merkityksellisiä tekijöitä.

2. Millaista harjoitteluohjausta toivoisit harjoittelupaikassasi? *

Voit kirjoittaa vastauskenttiin niin monta asiaa, kuin haluat. Voit käyttää vastaamisen tukena yllämainittuja esimerkkejä, mutta on toivottavaa, että pohdit myös itsellesi merkityksellisiä tekijöitä.

3. Millaiset harjoitteluohjaukseen liittyvät tekijät ovat vaikuttaneet harjoittelukokemukseesi positiivisesti? *

4. Millaiset harjoitteluohjaukseen liittyvät tekijät ovat vaikuttaneet harjoittelukokemukseesi negatiivisesti? *